

Izhaja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
pol leta 8 L.
četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo
leto 35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 76

V Gorici, v sredo 23. septembra 1925. Leto VIII.

iskirana pisma se
rejemajo. Oglasi
unajo po dogo-
se plačajo v na-
st izdaja kon-
sorcij
KE STRAŽE
ružne tiskarne
Gorici, Riva Piazzu-
ta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5,
(prej Scuole).

Posvarjeni.

Podpisani je prejel od g. prefekta
iz Vidna sledeči odlok:

Kabinet št. 6664.

Prefekt Furlanske pokrajine.

List »Goriška Straža«, ki se tiska
v Gorici je v zadnjih mesecih že
opetovano zapadel zaplembi; po-
sebej še radi številke: 18. z dne 4.
marca, 49. z dne 19. junija, 50. z
dne 24. junija, 54. z dne 8. julija in
70. z dne 2. septembra, kjer so bile
objavljene neresnične in tenden-
cijske vesti, ki so v stanu rušiti jav-
ni red.

Posebno v uvodniku z naslovom
»Starši imajo pravico« v 70. šte-
v. letošnjega leta se skušajo pod pre-
tvezo razpravljanja o določbah
glede verskega pouka v šolah na-
ščuvati starše, naj se uprejo držav-
nim zakonom.

V isti številki je bil objavljen
odlomček iz nekega lažikatekizma
»Balille«, kar meri na praanja
mednarodnega značaja in nek dop-
pis iz Dreznice, ki ni imel namena
opozarjati vojaško oblast na škodo,
ki jo povzroča vojaštvo ob času
svojih vaj po polju, ampak skrit
namen spraviti armado ob ugled pri
tujerodnem prebivalstvu.

V splošnem ni omenjeni list do-
slej nič drugega delal, kot da je
pod pretvezo, da brani pravice slo-
vanskih manjšin, postavil v slabo
luč vse vladino delo.

Vse to je v nasprotju z zakonski-
mi določbami 2. člena kraljevega
dekreta z dne 15. julija 1923. št.
3288; ker se je to vedno ponavlja-
lo, zahteva strožjih ukrepov kot sa-
mo ponovne zaplembe.

Na podlagi mnenja nadzorovalne
komisije za tisk in na podlagi ome-
njenega 2. člena kr. dekr. z dne
15. julija 1923. št. 3288. in 3. člena
kr. d. z dne 10. julija 1924. št. 1081.
se določa

PRVO POSVARILO

za gospoda Leopolda Kemperla, od-
govornega urednika »Goriške Stra-
že«.

Glavni komisar varnostnega ob-
lastva goriške podprefektore je po-
oblaščen, da vroči prepis tega od-
loka.

Videm, 18. septembra 1925.

Prefekt:

Umbert Ricci.

Naj mi bo dovoljeno, da dodam te-
mu neljubeznivemu odloku par pri-
pomb.

Glede zaplemb, ki jih je moral pre-
treti naš list tekom letošnjega leta,
ne bom zgubljal nobene besede. Ob
času, ko so se pripetile, smo povedali,
kar nam je bilo dovoljeno. K zadnji
zaplembi od 2. t. m. tudi nočem ničesar
dostavljati, ker bi bila s tem ogro-
žena današnja številka »Straže«. Naj
povem samo, da ni prišel noben izvod
dotične številke v javnost in bi naši
čitatelji zato ne razumeli naših ugo-
vorov. Prerekanje z oblastvi se pa
nam zdi brezplodno in smo se mu zato
odrekli. Kratek hočem radi tega pri-
biti in poudariti samo par načelnih
misli, ki vodijo in bodo vodile tudi v
bodoče naš list.

»Goriška Straža« je glasilo sloven-
skega ljudstva v Julijski Krajin. Za
obrambo tega ljudstva bo zastavila
kot doslej tudi v bodoče vse svoje mo-
či in se ne bo plašila nobenih žrtev.
Kot samosvoj narod z izrazito lastno

kulturo živimo že stoletja na tem o-
zemlju in se tej narodni samobitnosti
nočemo in ne bomo odrekli nikdar.

Ker čutimo in vidimo, da je živi
vrelc naše narodne moči in življenja
krščansko prepričanje, ki prepleta že
skoz stoletja našo zgodovino in ker
vemo, da je samo globoka vera zdrav
temelj za našo bodočnost, zato smo in
bomo z vso odločnostjo oznanjali, da
morajo tvoriti temelje narodovega
življenja nauki Kristusovega evange-

lija. Na tej granitni, nepremakljivi
skal' bodo tudi v bodoče kakor do
zdaj zidani vsi socialni, gospodarski,
prosvetni in splošno življenjski nauki,
ki bodo šli potom našega lista med
naš ljudstvo.

Zvestoba za zvestobo! S ponosom
in iskrenostjo moram ugotoviti, da je
ostalo naše goriško ljudstvo zvesto
svoji »Straži« v vseh, tudi najtežjih
dneh. Tudi »Goriška Straža« bo osta-
la zato, zvesta goriškemu ljudstvu
kljub vsem neprijetnostim in kljub
vsemu, kar tako pride.

Polde Kemperle.

Kaj se godi po svetu?

Živimo v dobi sklepanja mirovnih
pogodb. V Ženevi se rodi v velikan-
skih porodnih težavah »garancijski
pakt«, neko čudežno zdravilo, ki naj
na mah ozdravi vse človeške bolečine.

Bolj kot ta varnostna pogodba je
pa za nas važno posvetovanje o drža-
vah na balkanskem polotoku. Jugo-
slavija, Bolgarska, Grčija in tudi Ru-
munija, ki sicer ne spada zemljepisno
k Balkanu, a vendar v zelo veliki me-
ri odločuje smer balkanske politike,
imajo marsikaj med seboj, kar bi bilo
potrebno takoj urediti.

Balkanske težave.

Kakor vse poveljne države, tako so
tudi balkanske države še vedno v te-
žavah. Vsaka zase ima doma vse pol-
no zmed, ki jih mora rešiti, če hoče
trano stopiti med svet. V Bolgariji
ima ministrski predsednik Cankov še
vedno krvave roke. Bratska kri še
dalje rdeči mesta in vasi cvetoče
Bolgarije. Stranke se ne borijo več
s pravim orožjem; danes odločujeta
bomba in nož.

Grčija je danes naravnost zgled
vojaškega samosilništva in vednih
prevratov. Sedanja generalna vlada,
ki živi šele malo časa, je že skoraj
doigrala svojo vlogo. Vsled vednega
menjavanja vlad trpi ugled države
tudi v zunanem svetu.

Rumunija je država veleposestni-
kov in generalov; ljudstvo obdeluje
veleposestniška zemljišča in se mora
zadovoljiti s svojimi ilovnatimi koč-
ami in s svojo borno »marmaligo«,
(neke vrste polenta), ki je njih vsak-
danji kruh. Ta velikanska socialna
razlika med veleposestniškimi bogat-
tini in koloni je stalen vir vsega ljud-
skega nezadovoljstva v tej sicer zelo
plodoviti državi.

O Albaniji kot vrejeni državi pa
še danes ne moremo govoriti.

Edina država na Balkanu, kjer se
razmere boljšajo, je menda le Jugo-
slavija. Osebnost namere nekaterih
strankarskih voditeljev se bodo raz-
blinile v nič in tedaj ne bo nič več
oviralo, da ne bi Slovenci, Hrvatje in
Srbi z eno voljo in enim srcem gra-
dili ponosno Jugoslavijo.

Pa ne samo notranje razmere, tudi
odnosi med mejaši niso še vrejeni.
Jugoslavija in Bolgarija morata raz-
čistiti spor radi makedonskega pra-
šanja. Zveza »makedonstvušičih«,
stranka, ki hoče ustvariti samostojno
makedonsko državo, tudi rahlja pri-
jateljske vezi med obema sosedoma.

Grki se še niso dogovorili z jugo-
slovansko vlado, kdo imej vrhovno
nadzorstvo nad železnico v Solun in
kako naj se sklene pogodba radi ju-
goslovanske proste luke v Solunu.

V Sofiji in Bukarešti so si diplo-
matje v laseh zavoljo sekvestrov nad
obmejnimi zemljišči. Še vse polno ta-
kih nerešenih prašanj bi lahko na-
šteli, ki za enkrat še onemogočajo

resnično prijateljsko sožitje na Bal-
kanu.

Zveza na Balkanu.

Vse balkanske države pa čutijo, da
jih zemljepisna lega sili, naj žive v
dobri sosesčini. Ta želja se je že
večkrat slišala posebno zdaj v Žene-
vi, ko so državniki vseh balkanskih
držav zbrani. Ob razpravljanju o sve-
tovni varnostni pogodbi se je vri-
nilo zastopnikom Jugoslavije, Bol-
garije, Grčije in Rumunije prašanje o
balkanski varnostni pogodbi. Grški
zunanj minister Rendis je na zboro-
vanjih Društva narodov iskal bolgar-
skega zunanega ministra Kalfova, ru-
munskega Duco in jugoslovanskega
Ninčiča, da bi se o tem porazgovorili.
Lugoski časopis je že začelo
pisati ne le o balkanski varnostni po-
godbi, ki bi bila popolnoma posneta
po splošnem garancijskem paktu, am-
pak kar o Zvezi balkanskih držav.
Zdi se pa, da danes še ni čas za to.
Najprej bodo morale posamezne dr-
žave medsebojno poravnati vsa spor-
na prašanja, potem bodo šele lahko
sklepale varnostno pogodbo, ki naj
jamči vsakemu njegovo pravično po-
sest. Iz take iskrene pogodbe bo en-
krat vznikla Zveza balkanskih držav
v srečo in blagor vseh narodov na
Balkanu.

Stoletni sen.

Podobna misel je plamtela že dol-
ga leta v srcih slovanskih velikih
mož. Toda ta ni bila porojena zaradi
trenutnih političnih koristi. Večni za-
kon, ki je nad vsemi ljudstvi, zakon,
ki družni in spaja, kar spada po krvi,
srcu in jeziku skupaj, ta je že pred
sto leti v časih turškega robovanja

DNEVNE VESTI.

Hujskajte dalje!

Zadnjič smo pisali o hujkanju ne-
katerih brezvestnežev radi domneva-
ne oskrumbe vojaških grobov v Vr-
tojbi. Oblastva sama so dognala, da
ni govora o kakem onečaščenju. Da-
nes prinašamo o celi zadevi uradno
izjavo vrtojbenskega župana, ki se
glasi:

ZUPANSTVO OBČINE VRTOJBA.

Vesti o opustošenem vojaškem po-
kopališču v Vrtojbi so neresnične.

Od torika dne 15. septembra 1925.
dalje sem čital v listih »Il Piccolo«,
»Giornale del Friuli« in »Gazzettino
della Venezia« in »Voce di Gorizia«
(ti listi so mi prišli v roke) vest, da je
bilo vojaško pokopališče poročnika
Albani v Vrtojbi opustošeno in oneča-
šeno od domačinov.

V varstvo časti občine, kateri načel-
lujem, in v zaščito mirnega življenja
njene prebivalstva izjavljam, da so
bile vse te vesti neresnične.

Dejanski stan je sledeči:

klical vse južne Slovane v boji za ve-
ro, dom in rod. Za dom in rod, ki se-
ga tja do obal Črnega in Egejskega
morja. Ta stoletni sen o združitvi
Srbov, Hrvatov, Slovencev in Bolga-
rov se mora še prej uresničiti kot po-
litična Zveza balkanskih držav. Rav-
no sedaj, ko se sklepajo varnostne po-
godbe je ura ne za pogodbe, temveč
za bratski objem, za uresničenje sto-
letnih sanj.

In ravno te dni slavi Jugoslavija v
kršni Črnigori spomin enega največ-
jih borcev za svobodo balkanskih
Slovanov.

Peter II. Petrović Njegoš.

to je ime tistega moža, ki spi na str-
mih pečinah črnogorskega Lovčena,
nad sinjo Adrijo.

V novembru l. 1813. je bil rojen v
Njegoših v Črnigori. Stric njegov
Peter I., vladika in vladar v Črnigo-
ri ga je izšolal in določil sebi za na-
slednika. Komaj 19leten je že moral
voditi usodo male deželice velikih ju-
nakov. Svojo deželo je vzorno uredil
v pravo vladavino. Z rusko podporo
je skrbel za šolstvo in začel graditi
pota in ceste po vsej deželi. Veliki
Njegoš pa ni bil le svetni in cerkveni
vladar Črnogore. S svojo pesnitvijo
»Gorski venec« je postal prvi pesnik
južnih Slovanov. Svoje delo je posve-
til »prahu očeta Srbij«, Karagjorgju.
Ravno te dni, ko se slavi v Črnigori
spomin Petra Njegoša, so prinesli iz
dunajske dvorne knjižnice izvornik
»Gorskega venca«. Pesnik in vladar,
cerkveni knez in vojak je sredi dela
in naporov omagal. 19. oktobra leta
1851. je veliki apostol svobode južnih
Slovanov izdihnil. Pred smrtjo je še
napisal testament, naj shranijo njego-
ve kosti na Lovčenu, da bo še v smrti
čuval nad usodo svojega naroda.

Čez tričetrt stoletja.

V pondeljek zjutraj se je pomikal
iz Cetinja, nekdanje črnogorske pre-
stolice, svečan sprevod na Lovčen.
Kralj in kraljica, vlada, poslanci in
množice ljudstva so spremljale kosti
pokojnega vladike, da se izpolni te-
stament. Iz Lovčena se je razširila
Njegoševa misel kot plamen preko
vseh zemelj, koder biva slovanski
rod. Tričetrt stoletja po njegovi smrti
so že zbrani okrog njegove rakve tudi
tisti, ki so bili ob smrti Njegoševi še
brez svoje države. Še več. Vogelni
kamen za skupen dom Slovencev, Hr-
vatov, Srbov in Bolgarov je že
vzidan.

Na označenem pokopališču je bilo
precej grobov. V zadnjih tednih pa so
bili vsi ti grobovi od nekega vojaške-
ga oddelka pod vodstvom vojaškega
duhovnika odkopani, ostanki trupel
pobrani in odpeljani. O vsem tem de-
lu ni bilo županstvu obveščeno. V so-
boto dne 12. septembra 1925. so voja-
ki delo končali. Od tega dne je ostalo
pokopališče prazno. Naravno, da je
pokopališče vsled teh del nudilo sliko
opustošenja in razdejavanja. Očividno
mora biti za vsakega poštenega in ne-
pristranskega človeka, da je naše
ljudstvo nedolžno pri stvari in da je
bilo po krivem obdolženo.

Preiskava, ki so jo poklicane obla-
sti še v torek dne 15. septembra 1925.
izvršile, ni mogla ničesar drugega do-
gnati. Zahvaljujem se g. podprefektu
Scotti-ju, g. policijskemu nadkomu-
sarju Diaz-u in poveljniku kr. orožni-
kov iz Gorice g. De Franchis-u, da so
preiskavo nemudoma izvršili in nas s
tem rešili vseh morebitnih nepriklj.

V Vrtojbi imamo 11 vojaških po-

kopališč, na katerih počiva na stotine padlih junakov, a v sedmih letih po vojni ni bilo niti najmanjše pritožbe nad kakšno nerednostjo na teh pokopališčih.

V Vrtojbi, dne 17. septembra 1925.

Župan: Ognjeslav Soban.

* * *

Tako se glasi uradna izjava: Celo uvidevna italijanska javnost se je s studom obrnila od brezvestnežev, ki so spet pljunili v obraz našemu ljudstvu.

Z zadovoljstvom moramo zabeležiti, da je goriški list »La Voce di Gorizia« na uvodnem mestu označil svoje stališče do takih zadev. Prej je treba vse natančno preiskati in potem šele oceniti dogodke. Nikakor pa ne gre že v naprej črniti in blatiti. Pričakujemo pa tudi od tistih listov, ki so gonjo pričeli, da bodo toliko pošteni in dali zadoščenje za obrekovanje, z resnicoljubnim opisom vrtoibenskih dogodkov!

Slovenskim dijakom!

Opozarjama zadnjič vse one dijake srednješolce, ki imajo polagati kak PONAVALJALNI IZPIT V OKTOBRU, da napravijo nemudoma prošnjo na nekolkovanem papirju za pripustitv k izpitu. ROK POTEČE V PETEK DNE 25. t. m. Prošnja morajo vložiti tudi dijaki, ki so v juliju delali izpit za sprejem v 1. razred srednjih šol, a so padli v kakem predmetu. Po informacijah, ki smo jih prejeli na ravnateljstvih srednjih šol, je še mnogo naših dijakov, ki niso še poslali tozadevnih prošni. Vsem tem veljaj ta naš zadnji opomin!

Ustmeni izpiti učiteljskega natečaja za leto 1925—1927.

K ustnjenim izpitom imajo pristop oni kandidati, ki so dovršili pismeno nalogo. Ustmeni izpiti se vrše v Trstu na kr. učiteljskišči, (Via Madonna del mare) ob 8. uri zjutraj in so se pričeli v četrtek 17. t. m. Vsi oni, ki so izdelali pismeno nalogo, bodo prejeli od kr. skrbništva za šolstvo v Trstu posebno obvestilo, na katero bodo morali poslati v teku treh dni na navadnem papirju na kr. skrbništvo sledeče:

1. *Italijanščina*: Katere klasike je čital? (a), (vsaj tri). — 2. *Pedagogika*: a) O kolikih pedagoških delih sodobnih in modernih italijanskih pedagogov je v stanu sintetično obravnavati. b) O katerem biografičnem delu hoče razmotrivati. c) Iz katerega dela hoče razlagati izbrana mesta. — 3. *Zgodovina*: O katerih zgodovinskih delih, ki so prikladne mladini, želi razmotrivati. — 4. *Prirodoslovje in fizika*: Katera navadna dela iz prirodoslovja in fizike je čital (a). — 5. *Slovstvo za mladino*: Katere pisatelje mladinskega slovstva se je učil s posebno pažnjo. — Kandidatje bodo morali zraven tega odgovoriti še na druge točke ministerijalne odredbe. Izprašanih bo na dan 15 kandidatov.

Fašistovsko zborovanje.

Fašistovski vrhovni svet se bo sestel 5. oktobra na svoje jesensko zborovanje. Glavno besedo bosta imela Mussolini in Farinacci. Prvi bo govoril o spremembah v državi; tajnik vseh tajnikov pa, kako naj bi preosnovali stranko.

Moderni junak.

Sloviti španski bikoborec Panteret je izjavil, da se ne bo več bodel z biki. V petindvajsetih letih svojega »junakovanja« je usmrtil 1422 bikov. In to mu je prineslo večjo slavo kot marsikomu, ki se žrtvuje za domovino. Če je pa borba z biki dostojna kulturnega človeka, o tem naj sodijo čitatelji.

Bo šel, ne bo šel...

Italijanski listi se že nekaj dni sem bavijo s prašanjem ali bo Mussolini šel na konferenco zunanjih ministrov, ki se bo vršila izven Italije ali ne. Vladni krogi pravijo danes da, jutri ne. Kaj naj taka ugibanja pomenijo pa Bog vedi. Ali je notranji politični položaj res tako nevaren, da Mussolini ne sme preko meje?

Idealna organizacija.

Te dni so zborovali na južnem Francoskem v Marseju berači, ki so soglasno sprejeli zelo važen sklep. Glasi se: Ker so se življenjske potrebe ščine na naravnost vznemirliv način podražile, ne sme noben član sprejeti manjšega daru kot 25 stotink; slavno občinstvo je naprošeno, naj se po tem sklepu ravna. Zanimiv sklep, ker je sprejet soglasno, kar je v današnjih razrvanih časih pač redlek slučaj. Upajmo, da bo idealna organizacija kmalu dobila dosti novih članov.

Italijanski list v Londonu.

V Londonu je začel izhajati italijanski list pod naslovom »Londra — Roma«. Že v prvi številki je naznanjeno, da se bo ustanovila v Londonu italijanska banka. Dobro znaio razširiti svoje ime v inozemstvu. Gre pa očitno samo za koristi kapitalistov.

Enkrat teče pes, enkrat zajec.

Belgijski listi poročajo, da je šest italijanskih delavcev v Belgiji prisililo z revolverji v roki dva svoja sorojaka fašista, da sta spila en liter ricinovega olja. Vseh šest so baie že vtaknili v zapore.

Papeževi romarji.

Na klic ob svetem letu se je dvignilo iz vseh dežel tudi na tisoče katoliških skavtov na pot v sveto mesto. (Skavti so mladinska organizacija, ki s strogo disciplino uri duha, krepki voljo in nrvnost ter utria telo; podobna organizacija kot naše telovadne zveze). V nedeljo je korakal mimo papeža zbor 10.000 teh mladih junakov, ki so papežu navdušeno vzklikali v vseh mogočih jezikih.

Najbogatejši možje na svetu.

List »New York Times« je priobčil imena desetih najbogatejših ljudi, in sicer: prvi je Henry Ford, izdelovalec avtomobilov, ki ima 550 milijonov dolarjev, drugi je John Rockefeller s 500 milijoni dolarjev, tretji knez iz Westminstera: 150 milijonov dolarjev, potem imajo Zaharoff, Stinnes, P. Rockefeller in še nekaj drugih, sto milijonov dolarjev. Kdor pa ima manj, že sploh ne pride več v poštev. Menda ni več človek.

Mestne novice.

* *Pevsko in glasbeno društvo v Gorici* naznanja, da so se pričele redne pevske vaje 21. t. m. za ženski zbor in 22. t. m. za moški zbor v društvenih prostorih v Trgovskem domu. Vaje se bodo vršile za ženski zbor ob ponedeljkih in četrtek od 18. do 19., za moški zbor pa ob torkih in petkih od 20. do 21. ure. Sprejemajo se tudi novi člani v pevski zbor. — Vpisovanje v glasbeno šolo se vrši vsak dan od 9. do 12. ure. Poučevale se bodo gosli in klavir in, ako se priglasijo učenci, tudi drugi instrumenti. Učnina znaša kakor dosedaj 25 lir mesečno za dve tedenski uri v skupinah po 3 učenci. Za več tedenskih ur ali pa intenzivnejši pouk v skupinah po manj kakor trije učenci na uro se določijo učnina po dogovoru. Vpisnina je 5 lir za učenca.

* * *

Podpisani odbor vabi na občni zbor, ki bo v petek dne 2. oktobra 1925. ob 20¹/₂ v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. odbo-rovo poročilo; 3. sklep računov za leto 1924-25; 4. proračun za leto 1925-26; 5. volitev odbora, dveh namestnikov in pregledovalcev računov; 6. slučajnosti.

Odbor »Pevsk. in glasb. društva« v Gorici.

Konec goriškega tednika.

Tednik »L'Isanzo« (Soča), ki ga je urejeval znani Graziani je v ponedeljek javil svojim bravcem, da mora začasno prenehati z izhajanjem, ker bo njegov urednik šel v Rim. List je živel komaj poldrugo leto.

GOSPODARSTVO.

Prašičje kužne bolezni v furlanski pokrajini in predavanje profesorja Stazzija iz Milana.

Profesor komendant Peter Stazzi, ravnatelj živinozdravniške visoke šole v Milanu, kateremu je naročilo notranje ministrstvo (generalno ravnateljstvo zdravstva), da ugotovi naravo v naši pokrajini razširjenih prašičjih kužnih bolezni, je smatral za potrebno, da obrazloži občinskim in za družnim živinozdravnikom s posebnim predavanjem izid raziskovanj, ki jih je izvršil v mnogih krajih na licu mesta skupno s pokrajinskim živinozdravnikom vit. doktorjem Duilio Ristojem.

Toliko v stari videmski pokrajini kakor v njej priklopljenih občinah, je izmed kužnih bolezni najbolj razširjena rdečica; le redki so slučaji drugih kug, kakor svinjske kuge in prasičjega legarja. Ker je prasičja uvozna kupčija zelo omejena, je soditi, da se v tem ozemlju ne pojavi svinjska kuga, ki je najnevarnejša prasičja bolezen in ki je vzrok okuženi v padski dolini in v srednji Italiji (kakor v mnogih pokrajinah Ogerske, Nemčije in Anglije).

Pri nas je najbolj razširjena rdečica, to je ona kužna bolezen, katero odvrčamo z zanesljivo učinkujočim cepivom in z zdravilno krvno sirotko, tako da so le postranskega pomena težko izvedljive, neposredno preprečevalne odredbe kakor osamljanje, zaplemba itd.

Od teh obrambnih sredstev učinkuje cepivo takoj, toda le za malo časa. Zdravilna krvna sirotka pa, ki je živa in kužna kultura rdečice povzročujočih glivic, povzroči — spojena s cepivom — lahko okuženje, katerega mnogokrat niti ne spoznamo, ki pa žival trajno zavaruje proti bolezni.

Poraba zdravilne krvne sirotke je torej umestna le v takih krajih, v katerih je pojav bolezni znatno ugotovljen ali je vsaj precej utemeljena domneva, da se je v njih bolezen vgnedila. V nasprotnem slučaju moremo zanesti bolezen v neokužene kraje, ker je zdravilna krvna sirotka — močno delujoča in more povzročiti na koži in v črevesu, če tudi šibak, izbruh bolezni in na to razširiti po živalskem telesu in svinjaku kužne glivice. Zato morajo biti zelo dobro premišljeni ukrepi za cepljenje s krvno sirotko proti rdečici.

Na ta način in z bogato zalogo teh obrambnih profilaktičnih sredstev bo

pričela prefektura sporazumno s profesorjem Stazzi-jem in s pomočjo okrožnih živinozdravnikov spomladi in v prihodnji jeseni s sistematičnim cepljenjem v vseh onih krajih, ki so okuženi ali osumljeni okuženja po rdečici.

Tudi za rdečico velja pogoj, kakor za druge kužne bolezni, da so namreč cepiva in zdravstvene krvne sirotke bolj učinkovite, kadar so napravljene iz glivic, ki so se razvile v krajih, kjer se je bolezen pojavila, (v našem slučaju gre za kal furlanske rdečice). Radi tega bodo napravljali siero-terapični zavodi iz gradiva, ki ga je nabral prof. Stazzi, tudi bolj krepke proizvode proti rdečici, ki razsaia v Furlaniji.

Prof. Stazzi je temeljito obrazložil zdravstvene predpise, ki veljajo za zatiranje rdečice in prasičjega legarja; dal je tudi zbranim živinozdravnikom nekaj navodil glede postopanja pri zdravljenju jalovosti pri kravah, ki se v veliki meri pojavlja v naši pokrajini. Na vabilo živinozdravnikov in sporazumno s pokrajinskim živinozdravniškim uradom je obljubil, da se v kratkem povrne v naše kraje, da poglobi delovanje za zatiranje kužnih bolezni pri živini.

Naši odlikovanci na kmetijski razstavi.

Na kmetijski razstavi v Čedadu so bili odlikovani številni slovenski kmetovalci in zadruga. To dokazuje visoko stopnjo razvoja našega kmeta, ki se trudi, da dobi naša dežela zopet tako lice kot je imela pred vojno. Imena odlikovancev so: V oddelku za sadjerejo so bili odlikovani s srebrno svetinjo Stemberger Ciril, z bronasto pa: Vodopivec Ivan; Ferjančič Rudolf; Krejčelj Ivan, Zatošmin; Klemenčič Anton, Slap ob Idriji; Palk Andrej, Vel. Žablje in Vrčon Franc, Dobravlje. V oddelku za konzervirano sadje: Kristančič Ivan, Medana, s srebrno svetinjo; za grozdje s srebrno kolajno: Marc Alojzij, Šturje in Zucchini Anton, Medana; s pohvalo: Kristančič Ivan, Smartno; Skrbec Just, Rihemberg in Povh Avgust, Gradišče. V oddelku za vrtnarstvo s pohvalo: Pičulin Andrej, Vrtojba; v kmetijskem gospodarstvu z diplomo: Terčelj Rudolf, Ajdovščina. V sirarstvu z zlato kolajno: livška mlekar- na. V oddelku za čebelorejo: Slovensko čebelarstvo društvo v Gorici. V oddelku za žita: Mayer inž. Karl, Lože.

Kaj je novega na deželi?

Tolmin.

Načini propadajočega komisarja v Tolminu g. Mracha, pravilneje Mraka, so vedno bolj čudni. Mož, katerega mu se daje komisarski stolček, se hoče obdržati na svojem mestu za vsako ceno. Ker se niso zadnjim obupnim vabilom povabljeni odzvali, se je mož bržkone zelo razhudil. Zato dobivajo tisti, ki niso g. Mracha ubogali, taka-le vabila:

Tolmino 18. 9. 1925

L'Illo. Sig. Sottoprefetto di Gorizia invita la S. V. a presentarsi nel di lui ufficio in uno dei prossimi giorni per comunicazioni urgenti.

L. S. Il commissario prefettizio: Mrach.

V prevodu se glasi:

Vzvišeni gospod goriški podprefekt vabi Vaše blagorodje, da se predstavi v prihodnjih dneh v njegovem uradu radi nujnih zadev.

Kam meri g. komisar s temi vabili ni še znano javnosti. Mislimo si pa lahko. Če hoče kdo pripravljati tla za »sodelovanje« svobodno mu. Toda g. Mrach naj neha s tako čudnimi sredstvi izza časov absolutizma.

Iz Tolminskih hribov.

Zdi se kot da se bližamo Noetovim časom. Nепrestano dežuje, da smo res že v skrbeh kaj bo. Upali smo, da bo

letos boljši pridelek kot lani, a smo se varali; le sena je letos mnogo, a kaj, ker ga ni mogoče posušiti.

Pridelek belega žita je pičel vsled teh nalivov, čeravno nas je pred točo Bog obvaroval. Ajda je sedaj v najlepšem cvetu, lep pogled je na cvetoče njive, pa tudi ajde ne bo, če bo tako šlo. Vedno dež in če se ziasni pa — slana. Že dvakrat smo io imeli in ni nam naredila majhne škode. Krompir kaže dobro, vendar tudi ta gnije ponekod. — Sadja letos ne bo veliko, razum »češp«, katere se letos lahko še precej drago prodajajo. — Davki, to je največje zlo poleg slabe letine za naše ljudi. Dan za dnem novi davki, da jih človek niti ne razume. — Da je mera polna, se je vgnedila med nas še tatinska sodrga in pa bolezen. — Tatovom so Ponikve priljubljeni kraj. Že svoj čas so obiskali g. vikarja, misleč, da ker je radodaren do revežev, ima gotovo tudi zanje kje kaj shranjenega; in res niso imeli poti zastoj. — Pred kratkim so hoteli tudi v cerkev pokukati od znotraj, pa noč in huda nevihta ali premalo korajže so preprečili, da niso vlomili. — Pretekli teden pa so se lotili gostilu. V eni noči so vlomili kar v dve, v Kobal-ovo in Lapanja-vo. V prvi niso dobili veliko, pač pa so g. Lapanja dobro pretresli. V trgovini so si nabasali tobaka in kar se jim je

bolj dopadlo za kakih 2500 lir. O tatovih seveda ni ne duha ne sluha in tudi ne bo. To je že v navadi. — Bolezen takozvana »krvava griza« se sicer v naše kraje ni še razpasla, vendar tej podobna se ponekod oglašajo. Bati se je, da pride tudi k nam, posebno še ker se ljudje vse premalo pazijo.

Nekaj novega je v naših krajih: fantje se odpovedujejo alkoholu. Na Pečinah je tako treznostno društvo, ki ima že lepo število članov-abstinentov iz Pečin, Ponikev, Vrha in drugih krajev. To pa je nekaterim trn v peti. Posebno gostilničarjem, češ, da je njim v škodo. Seveda se motijo. Dal Bog, da bi se posrečilo omejiti pijančevanje, nekoliko več blagostanja bi bilo med nami. Ker pa danes gotovo ne bo, zato bodite gostilničarji le brez skrbi za svoj »kšeft« in skrbite, da bodete gostom postregli z vsemi pijačami, tudi z brezalkoholnimi, pa smo si prijatelji.

Čezsoča.

Zidanje naše farne cerkve zelo dobro napreduje. Oblika bo ravno taka kot poprel. Župnišče je že tudi postavljeno. Za sedaj imamo zasilno kapelico v pritlični sobani v župnišču. Pričakujemo, da bo kaj kmalu zadonela zahvalna pesem v novi čezsoški cerkvi. Toda kaj nam bo vse to pomagalo, ko pa nimamo dušnega pastirja. Sto let je poteklo, ko so naši predniki s požrtvovalnostjo, ki jo zaman iščeš danes med nami, dosegli samostojen vikariat. Zdaj pa pride občinski svet in vso zadevo z dušnim pastirjem zaokrene na tak tir, da je še celo bovški gospod kaplan, ki oskrbuje pri nas službo božjo, prisiljen to odpovedati. Naš občinski svet, ki hoče biti menda komunističen, (— v resnici so pa tla za takele reči pri nas, čeprav rudarjih, le nekam preslaba in je komunizem le izraz splošne bede in nezadovoljnosti —) je sicer postavil v občinski proračun majhno postavko za dušnega pastirja, a ko so v Čedadu gospodje nekaj zamrmrali in postavko baje črtali, niso naši občinski možje niti črhnili. Lahko bi pa vse dosegli, če bi možato nastopili. Tako je danes vsa občina brez duhovnega pastirja, ki je tolažil, učil in stal ob strani našim očetom že pred sto leti. Zato povemo občinarji, da hočemo, naj se ta zadeva tako reši, kakor želimo mi, ki plačujemo davke!

Medvedjebardo.

(*Novi zvonovi.*) Dne 6. t. m. smo dobili po dolgem času zopet nove zvonove. Slovesnost, ki se je vršila ob tej priliki, je bila v resnici ganljiva. Na čelu so jahali na konjih člani »Gasilnega društva«, potem se je peljal poln voz deklet ves v cvetju in zelenju. Za njim so peljali zvonove; v vsak voz so bili vpreženi štirje konji. Zaključek sta tvorila dva voza z bolj odličnim spremstvom. Sprejem na Vehtaršah je bil nad vse veličasten. Poleg ovenčanih mlajev in ogromne množice ljudi, ki se je zbirala iz bližnje okolice, je držal č. g. župnik iz Zavraca kratek govor, ki nas je do solz ganil. Z živimi in iasnimi besedami je govornik orisal pomen zvonov ter se z najpristranejšimi besedami zahvalil vsem darovalcem. Posebna hvala gre g. Jožefu Leskovcu, ki je manjši zvon sam plačal. Najlepša hvala fantom in dekletom, ki so se potrudili vsak po svojih močeh, da so napravili dostojen sprejem. — Srčna hvala »Gasilnemu društvu«, ki se je vdeležilo lepe slavnosti. Vam pa, dragi gospodarji in gospodinje, gre pred vsem hvala, da ste se tako izkazali v tej težki gospodarski krizi. Rajši ste kje drugje kaj pritrkali, samo da ste pokazali, da Vam je še mar za Onega, ki nas vlada in skrbi za nas.

Spodnja Tribuša.

(*Popravek.*) V 71. številki »Goriške Straže« je bil priobčen dopis iz Spodnje Tribuše, kjer je bil opisan trud nekega gostilničarja, da bi vse občinarje spravil med črnosrajčnike. Zdaj pa je dobilo uredništvo popra-

vek od gostilničarja Ernesto Brumata, ki je tajnik snopa v Sp. Tribuši. V svojem dopisu pravi, da je ves omejen dopis cikal edinole nani, ker je v občini edini gostilničar. Opravičuje se pa da ni nikdar agitiral od hiše do hiše za fašjo in da ni nikdar dajal kakih obljub, če se kdo vanj vpiše. Pač pa da je le spraševal, če je kdo pripravljeno se vpisati v fašjo, če hoče dobiti zasluzka v rudniku v Sp. Tribuši, ker podjetje sprejema le fašiste v službo. Dalje se opravičuje gospod Brumat, da so mu proti njegovi volji naložili snoparsko tajništvo in da ni on vpisoval v fašjo, ampak neki Bilus.

Tako se glasi opravičilo in popravek. Občinarjem se je imenovani gospod gostilničar sam predstavil. On ni silil v fašjo, ampak samo ljudi »opozarjal«, da če se ne vpišejo, ne bodo dobili dela v rudniku. Mi smo tudi prepričani, da gospod tajnik ni še toliko mogočen, da bi lahko ljudi s palico gonil v snop. Zadnji stavek pa mu pri višjih oblastnikih snopa ne bo prinesel pohvale. Mož hoče biti z eno nogo tu, z eno tam. Občinarji pa se ne bodo dali ugnati v kožji rog od takih pol-ptičev pol-mišev.

Bovec.

V četrtek dne 17. t. m. je priredil predavateljski krožek zopet dve podučni predavanji, prvo o fantovskem viteštvu, drugo o razvoju slov. narodne pesmi. Dal Bog, da bi prvo predavanje res rodilo sad pri naši bovški mladini in drugo predavanje pa vnelo nas za našo milo narodno pesem, da bi se ona vedno odmevala po hribovskih vaseh. Hvala gospodoma predavateljema in jim kličemo zopet na svidenje v našem krožku. — Ker so nam vojaki zasedli dvorano, smo prisiljeni odnesti našo prvo prireditev na prvo nedeljo v oktobru. Igrali bomo, kakor smo že objavili, nadvse priljubljeno igro »Krivoprisežnik«.

Kozana v Brdih.

(*Romanje na Sv. Goro.*)

Prikrat po vojni pohiteli smo vsi Kozančji k svetogorski Materi Božji. V nedeljo 13. t. m. zjutraj nas je peljalo sedem vozov do Solkana. Romanja se je udeležil celokupni pevski zbor, mnogo članov našega društva, mnogo domačinov, a na čelu vseh naš preljubljeni g. kurat Alfonz Blažko. Bilo nas je 76 romarjev. V vselem razpoloženju smo prišli popoldne na vrh ter pohiteli pred Marijino podobo. Še predvečer smo se slikali pred fasado nove cerkve, potem pa smo opravili sveto spoved in prepevali Marijine pesmi. Pred cerkvijo še pozno v noč so donele naše mile slovenske pesmi. V pondeljek zjutraj smo z vsemi zvonovi zvonili dan in k prvi službi božji. Zanimivo je, da so dan z največjim zvonom zvonile naše članice. Ob 5. uri je čital g. kurat peto mašo, a pevski zbor pod vodstvom našega mladega organista pel je »Missa Solemnis«. Še pred mašo in med mašo delil je g. kurat sv. obhajilo. Pred blagoslovom držal je svetogorski pater v slovensčini govor, ali na žalost ga je samo čital. Kako ganljiva je bila peta maša nam priča, da so mnogim silile solze v oči, ko so ugledali g. kurata pred čudodelno podobo, kajti dvomili smo že vsi, da bo ostal pri življenju radi hude bolezni. Zahvaljevali smo se Devici Mariji, da nam je ohranila gospoda pri življenju. Okoli 9. ure šli smo vsi v cerkev, da se poslovimo od Marije. Tedaj pa se je zgodilo nekaj tako čudnega, nekaj tako pretresljivega... Neki pater je prosil našega gospoda, ako bi nam smel držati poslovilni govor, kar mu je seveda drage volje dovolil. In tedaj je pater izjavil: »Rad bi Vam govoril v Vašem jeziku, ali žal mi je, da tega ne zmorem. Slišal sem Vaše lepo petje, videl sem Vašo vzorno organizacijo, videl Vašo trdno vero v Marijo. Pojte k Mariji, molite k čudodelni podobi, prosite jo. — Ona Vam bo pomagala v trpljenju, Ona Vas bo rešila!« Govoril nam je iskreno, po srcu, razumeli smo ga, — pretresle so nas njegove besede, in mnogim

ženskam in možem so tekle solze po licu. Vročja prošnja je privrela iz naših src k Mariji, da nam pomaga, da črva naš sirote. Z lahkim srcem in s trdno vero smo zapustili svetišče. Zunaj v blesku solnca smo se zbrali nad štirideset pevcev v kolo in zapeli prekrasno pesem »Pozdrav«. Prostor pred cerkvijo se je napolnil romarjev obeh narodnosti, prišli so vsi frančiškani ter nas poslušali. Ganila jih je naša pesem, marsikateri je z žalostjo gledal na nas in mislil svoje. Ob tej priliki smo nabrali 66 lir za našo cerkev. S srcem polnim upanja smo se spustili v dolino.

Batuje.

Kakor je bilo že javljeno priredi srednjevpavsko telovadno okrožje svoj nastop v nedeljo 27. t. m. v Batujah ob treh popoldne. Iz sporeda je razvidno, da bo nastop eden najlepših v tem letu, zakaj razven običajnih prostih in orodnih vaj smo vpletli v spored tudi lahko atletiko. Javno se bodo kosali med seboj trije naši odseki v metanju kroglice in vlačanju vrvi. Nastopil bo tudi naraščaj z več točkami. Pri prireditvi bo sviral goriški godbeni krožek. Spored je sledeči: 1. Rajalni pohod. 2. Proste vaje članov. 3. Proste vaje naraščajo. 4. Proste vaje članov s palicami. 5. Proste vaje članic. 6. Skupinske vaje članov. 7. Naraščaj s palicami. 8. Tekme članov. 9. Šalivne tekme naraščaja. 10. Orodna telovadba (drog in bradlja). 11. Skupni rajalni pohod. Kdor hoče videti našo mladino, naj prihiti v nedeljo v Batuje. Bog živi!

Odbor.

Avče.

21. t. m. je umrla v Avčah iz dobre domače družine Karolina Kovačičeva, v nežni mladosti. Starši so vse mogoče napravili, da bi mladenki ohranili življenje, a usoda je hotela drugače. Pogreb rajinke se je vršil 22. t. m. Rajniki blagi mir — družini najiskrenejše sožalje.

Vaščani.

Solkana.

Kakor svoj čas javljeno, se bode vršila v nedeljo dne 27. septembra ob 4. uri popoldne v dvorani g. Alojzija Mozetiča prva veselica pred kratkim obnovljenega »Kat. slov. izobraževalnega društva«. Tudi bratski pevski zbor iz Bilj prihiti ta dan v Solkan in nastopi z dvema pevskima točkama. Na sporedu je tudi petje domačega zbora in igrokaz »Poslednji mož« v treh dejanjih.

Vabimo vsa bližnja bratska društva, da se prireditve gotovo polnoštevilno udeleže, in s tem pokažejo vzajemnost naše prosvetne organizacije.

Brje.

Veselica javljena za v nedeljo dne 13. t. m. se ni vršila, ker nam ni hotelo županstvo izdati dovoljenja. Tudi nam je bilo to tako pozno javljeno, da nam je bilo nemogoče to javiti potom časopisja. Zagotovljeno nam pa je, da dobimo dovoljenje za v nedeljo dne 27. sept. Ta dan priredimo veselico s še obširnejšim programom. Na sporedu bodo tudi solospevi in kupleti. Veselica se vrši tudi v slučaju slabega vremena.

Rihemberg.

Klasična igra na rihemberškem odru.

Že več let sem me rihemberška »kvatrnca« privabi na svoje praznovanje. Pa vzdržati se moram opisa rihemberškega tradicionalnega praznika, ker to ni namen tega dopisa. Pokazal bi le rad širšemu občinstvu sad, ki ga je letos obrodilo rihemberško prosvetno društvo tekom svojega delovanja. Menda se ne motim, če rečem, da more naša prosvetna matica prvič beležiti dan, ko eno njenih društev uprizarja klasično dramo. In to se je vršilo v nedeljo 20. t. m., ko je prosvetno društvo v Rihembergu uprizorilo G. E. Lessingovo »Mingna von Barnhelm ali »Vojakova sreča«, veseloigro v petih dejanjih. Ni moj namen podati tu ocene uprizoritve same. Opozoril bi le rad na deistvo, ki zasluži pozornosti. — Kdor je kdaj kaj slišal o dobri nemške klasične li-

terature, vé, da je ta doba ustvarila Nemcem dela večne vrednosti, dela, katera pozna in občuduje vsak, čigar znanstveno obzorje sega le kaj preko domačih plank. — In baš to je tisto pozornost vzbujajoče deistvo, da je Rihemberg tisti, ki prvi v naši dobi uprizarja klasično delo. Rihemberg je s tem pokazal potrebo in možnost podati na svojem odru kaj večjega in bogatejšega kot so običajni proizvodi naših podeželskih odrov. Kajpada ne moremo reči, da je bila uprizoritev tudi klasična. Saj kdo more to pričakovati ob takih okoliščinah? Oder na prostem (kar naj ta uprizoritev več ne doživi), kostumi, kakršne zahteva drama iz 17. veka, so odgovarjali le možnostim domačega društva, poleg tega smo videli na odru ne le diletante, ampak tudi novince. Vse to je kajpada zadalo uprizoritvi dokaj pomanjkljivosti. Pa vendar naj bodo Rihemberčani prepričani, da so lahko ponosni z uspehom. — Prevajalcu režiserju (domačinu) pa moramo ob vsem tem čestitati. Želeti je le, da bi njegovo delo čim prej zagledalo beli dan in se razmnožilo in postalo last vseh naših podeželskih odrov.

Lom.

V nedeljo dne 20. t. m. je imel v našem »Prosvet. društvu« gospodarsko predavanje g. inž. Rustia, in sicer dvojno: O zadružništvu ter o zavarovalnici za živino. Vdeležba pri obeh predavanjih je bila zadostna. Ob živahni debati so si gospodarji izvolili pripravljalni odbor štirih oseb, ki naj skrbi, da se za gospodarstvo tako potrebna zavarovalnica v doglednem času ustanovi. Precej bo težkoč, ampak trdna volja vse premaga. Pri plačevanju zavarovalnine je enako kot če bi denar vlagali na hranilnico. Ob času nesreče se povrne, nobeden pa ni gotov, da nesreče ne bo imel.

»Prosvetno društvo« se dobro giblje. Ima redne sestanke, pri katerih se vršijo različna predavanja. Predavatelji so izobraženci, pa tudi preprosti fantje in dekleta. Dekleta imajo v svojih krožkih tedenske večere. Oglašajo se želja po lastnem »Prosvetnem domu«. Sicer je ta še daleč, ali »kuraža« velja. Duša vsega društva, delovanja je odbor, ki naj bo za vzedel vsem drugim tukajšnjim odborom.

Svetogorskega romanja se je udeležilo od nas kljub dežju in vetru ter 7 ur dolgi pešpoti 20 deklet. Marijino-celjskega sta se vdeležila samo 2 fanti. Odločno premalo.

Iz Gor. Branice.

Prosvetno društvo »Branica« se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, k lepemu uspehu naše prve prireditve dne 6. t. m. V prvi vrsti smo dolžni zahvalo bratskemu prosvetnemu društvu v Rihembergu za posojeni oder, kakor tudi njihovemu tamburaškemu zboru za sodelovanje. Pristrčna hvala tudi Vam, dragi gostje, ki ste v tako obilnem številu prihitali k naši prireditvi, ter stem pripomogli k lepemu uspehu. Vemo, da vse ni bilo tako, kot bi moralo biti, kar so nam cenj. gostje gotovo spregledali z ozirom na prvo prireditev. Posebno je motilo to, da igralci niso bili maskirani, a krivdo nosi g. hrivec iz Ajdovščine, ki nam je obljubil da pride a nazadnje nas je pustil na cedilu. Vam pa, dragi sočlanin in sočlanice, kličemo — naprej po začrtani poti, ker rešitev je v nas samih!

Rnjževnost in umetnost.

»Klaverjev koledar 1926.«

Deseto leto. Ima lepo naslovno sliko: »Presv. Srce Jezusovo in zamorčki sužnji«, ginljive povestice in slike, kot: »V deželi čarovnikov«, »Obisk pri g. Hansjakobu«, »V oblasti lovcev sužnjev«, »Viktoria«, itd., k sklepu seznam sejmov.

Vsem cenj. čitateljem, posebno misijonskim prijateljem in Marijinim družbam »Klaverjev koledar« toplo

priporočamo. Cena samo L 2.20, kdor naroči 10 izv. skupaj, dobi povrh lep barvan ščit presv. Srca Jezusovega, pri naročbi 100 izv. veliko podobo Matere dobrega sveta. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Rim (23), via dell'Olmata 16, ali pa v Trstu, via Madonna del Mare N. 5/II.

»Misijonski koledarček za mladino 1926.«

Peto leto. Ima letos več strani kot lani, lepo lično obliko, da se lahko vtakne v žep, kot so to mnogi želeli. Izbrano in poučno vsebino, lepe povestice in slike, saljive črtice, nekaj za šolo itd. Cenj. starišem in gg. katehetom toplo priporočamo, da ga v množini naročajo. Naj ima vsak otrok kot lep spominek na »sveto leto« svoj misijonski koledarček. Cena samo L 1.30, kdor naroči 10 izv. skupaj, dobi enega povrh. Prosimo naročajte pri Družbi sv. Petra Klaverja, Rim (23), via dell'Olmata 16, ali pa v Trstu, via Madonna del Mare N. 5/II.

Pisma naših izseljencev.

Pismo iz južne Amerike.

Iz Argentinije nam piše naš rojak iz Kozane:

V teh par mesecih, ko živim v tej državi, sem spoznal nekoliko natančneje tukajšnje razmere.

Skoraj vsak priseljencec pride sem po navadi brez denarja: zato mora naprej služiti kot delavec. V Buenos Aires, glavno mesto Argentinije, jih dospe vsak teden na tisoče. Zato je razumljivo, da ne pridejo tukaj vsi do kruha. Marsikdo, ki se ne zna tukaj gibati in se tišči le mesta, ne dobi dela in jo popiha nazaj v domovino. Najbolje je, da išče priseljenec delo potom agencij velikih podjetij, ki imajo v deželi rudokope. Tudi pri kmetih se dobi delo, zlasti ob času žetve. Splošna plača navadnega delavca znaša od 4 do 5 pesov na dan; roko-delci dobe še nekaj več. Pri tej plači se lahko tudi kaj prihrani: seveda je to odvisno od cene hrane in stanovanja v dotičnem okraju. Kdor pa išče tukaj zabav, ga te neprimerno več stanejo kot doma. Najbolj varčni so Napolitanci in Sicilijanci, ki so zadovoljni z vsako malenkostjo; potrosijo za živež na mesec le 12 do 15 pesos. Delavcev tukaj ne tlačijo, pa tudi

pravci nimajo takih kot v Evropi, ker so tod delavske organizacije neznane. Spričeval ni treba nikakih. Sposobnost je odločilna. Še inženirji, ko pridejo iz Evrope, morajo spočetka prijeti za navadno delo in šele potem pridejo, če pokažejo sposobnost, do njim primerne mesta.

Argentinijska je bolj poljedelska država. Vlada prodaja zemljišča po zelo nizkih cenah, posebno v oddaljenih krajih. Le težava je sprva, ker kupcu ne preostane navadno denarja za nabavo poljskega orodja. Ceno poljskih pridelkov določijo kar enako za celo pokrajino; ob času žetve spravljajo kmetje pridelek kar v skupna skladišča.

Davkov tukaj kmet ne pozna nikakih. (Blažena dežela! Op. stavca). Zakoni in postave so tudi v tej državi le bolj na papirju. V nekem časopisu sem n. pr. te dni bral, da tičijo po ječah ljudje, ki že do 9 let čakajo, kdaj jih bodo peljali pred sodnike in jim povedali, kaj so zagrešili.

Prebivalstvo je vse rimsko-katoliške vere, a bolj malo versko navdušeno. Uradni jezik je španščini podobno narečje »Castilliano«.

V južno Ameriko prihaja bolj malo Slovencev. Italijani in Nemci jo pa kar preplavljajo.

Ob koncu pošiljam najlepše pozdrave vsem v stari domovini, posebej še vsem vaščanom naše Kozane in »Straži«.

Listnica uredništva.

Zvonimir, Milijoni: Brez podpisa ne moremo priobčiti. Tudi ne spada v naš list!

D. F., Kozana: Preveč osebna zadeva, ki samo razburja razgrete duhove.

»Mlad. dr.«, Nabrežina: Za zadnjo številko prejeli prepozno.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: P. n. Ivan Mozetič od poravnave nekega spora 25 L; p. n. Josip Knavs v Dragi 18 L; svetnik Albert Komavec 25 L. Srčna hvala!

Za Alojzijevešče: Veleč. g. župnik Ignacij Leban 50 L; veleč. g. dr. K. Podgornik, odvetnik, za ugodno zaključeno zadevo č. g. A. 100 L. — Iskrena hvala!

NOGAVICE IN VOLNENE PLETENINE na stroj se izvršujejo v na novo odprti delavnici v Gorici, ulica Morelli 6, II. nadstr. — Delo domače in trpežno! — Cene zmerne!

Pozor!

Naznanjam, da sem otvoril v lastni hiši v Solkanu (Solkanska cesta) lastno TRGOVINO Z MEŠANIM BLAGOM. Blago prvovrstno, cene zmerne, postrežba točna. — Za obilen obisk se priporoča

I. VELIŠČEK, SOLKAN 369.

Vrnil se je živinozdravnik

Dr. R. CIUFFARIN

Via Pitteri 10 (prej Czörnig)
GORICA

MED kupi v vsaki množini tudi v panjih Žnideršič & Co v Bistrici. (Prov. del Carnaro). Pošlite vzorec.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

špecialist za ustne in zobne bolezni, ordinira

v GORICI na Travniku 5/II.
od 9. do 12. in od 3. do 5.

ZDRAVNIK

Dr. J. Bačar

v GORICI, viale 24. Maggio št. 9

se je vrnil in zopet
- redno sprejema. -

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica	CENTRALA	Rezerva SHS
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50,000.000		10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje: na vložne knjižice po čistih 4% (davek plača banka sama). Na tekoči račun ter proti odpovedi najbolje po dogovoru.

Sprejema tudi dinarske vloge in jih obrestuje najugodnejše. — Izvršuje denarna nakazila na tu in inozemstvo. — Nakupuje in prodaja svakovrstne valute, vrednostne papirje in srečke.

Plača vedno priznana najvišje dnevne cene za obveznice vojne odškodnine (bone).

Izvršuje sploh vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem se iskreno zahvaljujemo za nebrojne izraze sočutja in tolažbe o priliki prerane smrti našega nepozabnega sina, brata, vnuka in nečaka

JOSIPA VUGE, krojača.

Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, darovalcem vencev, domačim pevcem za ganljivi žalostniki in njih pevovodji 75. letnemu starčku gosp. Josipu Srebrnič ter vsem, ki so na katerikoli način izkazali zadnjo čast nepozabnemu pokojniku.

Solkan, dne 18. septembra 1925.

Žalujoča družina in sorodniki.

Najcenejše in solidno blago.

KATOLIŠKA KNJIGARNA v Gorici (Montova hiša) ima veliko zalogo šolskih zvezkov, knjig, šestil, risalskih blokov, črtal in sploh vseh šolskih potrebščin v zelo veliki izbi. — Prodaja na drobno in na debelo.

ZALOGA VINA *Amadio Bolaffio* ostane dne 28. t. m. ves dan zaprta radi praznika.

DVE DIJAKINJI sprejme na hrano in stanovanje Eliza Faganel. Piazza N. Tomaseo 19-II. Gorica.

HLAPCA za poljsko in hišno delo išče družina. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

DOBRO NAGRADO DOBI, kdor prinese v ulico Sv. Klare št. 6-II. nadstropje zlato brošo, z rubini in dragimi kamni, zgubljen dne 21. t. m. na poti od Monta do učiteljskega Corso Verdi.

Manufakturna trgovina

FELBERBAUM & ROLICH

GORICA — CORSO VERDI 7

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega blaga in sukna za moške in damske obleke - veliko izbero moškega in ženskega perila ter vse potrebščine za neveste - zmeti - blazine - odeje ter vsake vrste platnenega blaga.

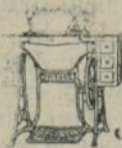
Prav gotovo je, da najboljše originalne ŠIVALNE STROJE in DVOKOLESA iz najboljših nemških tovaren dobite le pri dobro znani tvrtki:

FRANC SAUNIG - GORICA
VIA CARDUCCI 25, (prej Gosposka ulica)

Pred nakupom oglejte si veliko izbiro ali pa zahtevajte cenik.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Cene zmerne!

„Mundlos“ šivalni stroji
„Göricke“ dvokolesa, motorini „Fiam“
belgijske puške se vdobe le pri
Josipu Kerševaniju-Gorica

Piazza Cavour št. 9

Mehanična delavnica, Piazza Cavour šte. 5.